

ingediend op **1348** (2021-2022) – Nr. 1
27 juni 2022 (2021-2022)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Brecht Warnez

over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maaïke De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Tom Ongena, Bart Tommelein;

An Moerenhout, Jeremie Vaneeckhout;

Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Meyrem Almaci, Celia Groothedde;

Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

1. Toelichting door Jeroen Windey.....	4
2. Tussenkoms van minister Bart Somers	5
3. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	6
4. Antwoorden van de genodigden	6

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering hield op 14 juni 2022 een gedachtewisseling over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door:

- Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;
- Jeroen Windey, administrateur-generaal van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

1. Toelichting door Jeroen Windey

Jeroen Windey geeft een geactualiseerd overzicht van het aantal vluchtelingen uit Oekraïne en van de evoluties op het terrein. Op 9 juni 2022 stond de teller van het aantal uitgereikte attesten voor tijdelijk ontheemden uit Oekraïne op 46.362. Dit aantal blijft gestaag groeien maar wel minder snel dan tijdens de eerste weken van de oorlog in Oekraïne. Onder hen waren er 12.591 personen met een opvangnood (25 procent) en werden er 5756 personen toegewezen aan Vlaamse gemeenten (46,4 procent). De opvangnood stijgt wel en evolueert vandaag in de richting van 40 procent. Die percentages geven aan dat een meerderheid van de tijdelijk ontheemden zich rechtstreeks vestigt in België, waar ze zich bij de gemeenten aanbieden om huisvesting te vinden.

De beste benadering om de aanwezigheid op het grondgebied te kennen, is gebaseerd op de inschrijvingen in het Rijksregister. Op 7 juni 2022 waren er 35.045 inschrijvingen in het Rijksregister, waarvan 9815 inschrijvingen in het Vlaams Gewest (56,5 procent). Deze inschrijvingen geven een beter beeld van waar men zich vestigt en over welke profielen het gaat. Meer dan 60 procent van de tijdelijk ontheemden is meerderjarig en twee derde is van het vrouwelijk geslacht. Men moet met deze cijfers wel wat opletten want het proces van inschrijvingen in het rijksregister loopt vier à zes weken achterop.

Inzake crisishuisvesting waren er op 10 juni 2022 13.537 plaatsen beschikbaar, waarvan 7610 in Vlaanderen. Ter vergelijking: op 16 mei ging het op Belgische niveau nog om 21.369 beschikbare plaatsen waarvan 12.296 in Vlaanderen. De verschillen hebben vooral te maken met het uitzuiveren van de data. Aanvankelijk werd er met veel goodwill geregistreerd in #plekvrij maar Fedasil (Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers) merkte dat het steeds moeilijker werd om toe te wijzen naar het beschikbare aanbod. Bovendien is een aantal particulieren intussen niet meer bereid huisvesting aan te bieden. Om die redenen is het logisch dat het aantal beschikbare plaatsen daalt.

Vlaanderen telt vandaag 26.240 geregistreerde duurzame huisvestingsplaatsen. Een kleine 2000 opvangplaatsen werd afgewezen na tussenkomst van de gemeenten. Ter vergelijking: op 16 mei ging het nog om 19.778 plaatsen. Het aantal duurzame opvangplaatsen blijft dus stijgen, al gaat dit de laatste twee weken wat trager.

Van de 26.240 geregistreerde plaatsen werden er intussen 14.822 plaatsen toegekend door de gemeenten. Midden mei ging het nog om 9243 plaatsen. De teller van het totaal aantal beschikbare plaatsen staat nu op 11.418. Dat waren er bij de vorige rapportage 10.513. De grote groei zit vooral in de registratie van het aantal toegekende plaatsen. Van de beschikbare plaatsen werden er 6111 gevalideerd, dit wil zeggen dat de plaatsen vroeg of laat klaar zijn om mensen op te vangen. Ruim 5000 geregistreerde plaatsen moeten nog worden gevalideerd.

De spreker gaat dieper in op de data met betrekking tot de huisvesting van de tijdelijk ontheemden uit Oekraïne. Er is sprake van drie categorieën. Categorie 1

zijn publieke en particuliere plekken waarvoor men een aparte ondersteuning voorziet. Categorie 2 heeft betrekking op de serviceflats, de assistentiewoningen, de hotels of de vakantiedorpen. Categorie 3 zijn de twee nooddorpen die door de regering zijn goedgekeurd. Het overgrote deel van het totaal aantal gevalideerde plaatsen is binnen categorie 1 gecreëerd. Dat was ook de bedoeling van de regering omdat dit de beste oplossing is wat kostenefficiëntie betreft. Categorie 2 levert een beperkt aandeel. Dat heeft ook te maken met het feit dat het tijdens de zomervakantie niet evident is om hotelkamers te reserveren. Opvallend is verder dat het in categorie 1 gaat om twee derde private plekken. In deze door particulieren gecreëerde plaatsen zitten tweede verblijven, mensen die in een apart gedeelte van de woning inwonen en opvang in de eigen leefruimte van het gastgezin.

Sinds het ondersteuningskader door de regering werd bekendgemaakt, is er sprake van een gestage groei en is men op weg naar 30.000 opvangplaatsen. Tegen midden juni zal het streefcijfer van 30.000 min of meer worden behaald en zal er voldoende aanbod zijn. Men hoeft zich echter niet vast te pinnen op dat cijfer omdat de instroom wat getemperd is.

2. Tussenkomst van minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* dankt de mensen van de taskforce, de Vlaamse ambtenaren, de lokale besturen, de middenveldorganisaties en de burgers die meewerken aan de opvang. Tot nu toe slaagt men er goed in de crisis onder controle te houden. Er blijven wel een aantal uitdagingen. Als de instroom aanhoudt, zal men moeten onderzoeken hoe men die kan blijven opvangen. Er kan een zekere vermoedheid optreden, bijvoorbeeld in de particuliere opvang. Er kan terughoudendheid zijn om de eigen woning tijdens de zomermaanden aan het gastgezin over te laten.

Vanuit de vereniging van Oekraïense steden en tevens vanwege de burgemeester van Kiev, Vitali Klytsjko, is de vraag gekomen om Oekraïense jongeren tussen 6 en 17 jaar tijdens de zomermaanden een zorgeloze vakantie te bezorgen. Het is de bedoeling dat die na de vakantie naar hun land terugkeren. Er werd een lijst opgemaakt met een 1000-tal kinderen die daarvoor in aanmerking komen. De minister vergelijkt dit met wat tijdens zijn jeugd jaren gebeurde met kinderen uit Belfast. Die konden tijdens de zomermaanden even het geweld ontvluchten en hier tot rust komen. Er was ook een gelijkaardige actie voor de kinderen van Tsjernobyl.

De oproep is gericht naar geheel Europa en de minister doet zelf een oproep naar de steden en gemeenten. De lokale besturen doen vandaag al veel en geen enkele stad of gemeente mag zich verplicht voelen om hieraan mee te werken. Het gaat om een opvang van vier weken en de kinderen zouden in groepjes van tien komen, begeleid door iemand van de Oekraïense autoriteiten. Het houdt in dat die jongeren een dak boven het hoofd en eten krijgen en eventueel psychologische begeleiding. Dit zal niet worden gesubsidieerd vanuit de Vlaamse overheid maar een en ander zal logistiek wel zo goed mogelijk worden begeleid. De minister wil ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten hierin betrekken. Alle gemeentebesturen zullen zo snel mogelijk worden geïnformeerd. De minister vraagt de commissieleden hem te verwittigen wanneer ze weet hebben van een bereidheid tot opvang in bepaalde gemeenten.

Uiteraard is het niet de bedoeling dat enkel Vlaanderen die jongeren opvangt. De oproep is aan Europa gericht. Maar wellicht zullen er in Vlaanderen wel gemeenten zijn die zich hiervoor willen engageren. Organisatorisch is het niet onoverkomelijk om tien jongeren en een begeleider op te vangen. Het vraagt wel weer een inspanning van de gemeenten die vandaag al veel doen.

Sommige gemeenten laten niet alle beschikbare plaatsen registreren. Dat komt omdat men de mogelijkheid van een snelle herhuisvesting wil openhouden mochten er

problemen in een gastgezin ontstaan. De minister kan hiervoor enig begrip opbrengen, al wijst hij ook op de mogelijkheid tot intergemeentelijke solidariteit. Hij roept de gemeenten dan ook op om hun aanbod maximaal te registreren. Zo kan worden voorkomen dat er foute beslissingen worden genomen, bijvoorbeeld wat het openen van extra nooddorpen betreft. In de bestaande woondorpen in Mechelen en Antwerpen is er nog wat beschikbare capaciteit maar de evolutie moet de volgende weken voortdurend worden gemonitord. Men moet in dat kader tijdig kunnen schakelen want het opbouwen van een nooddorp neemt tijd in beslag. Tijdens het bouwverlof stelt er zich nog een extra probleem. Keuzes moeten vandaar op het juiste moment kunnen worden gemaakt.

3. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

Chris Janssens stelt vast dat 56 procent van de ingeschrevenen in het Rijksregister aan Vlaanderen is toegewezen. Komen de vluchtelingen zoals bij eerdere vluchtelingenstromen vooral in de Vlaamse centrumsteden terecht? Welke evolutie is er vast te stellen in verband met het verloop bij de gastgezinnen? Is er sprake van meer herhuisvesting van particulieren naar publieke opvang? Is er minder bereidheid bij gastgezinnen om mensen op te vangen? De capaciteit van de nooddorpen werd een maand geleden nog beperkt ingeschat, goed voor 10 à 15 procent van het aantal ingenomen plaatsen. Hoe ziet de invulling van de capaciteit er vandaag uit?

Maxim Veys gaat in op de niet-begeleide minderjarige vluchtelingen uit Oekraïne. Stellen er zich moeilijkheden voor die groep? De spreker meldt dat sommigen zich wel laten registreren op de Heizel maar niet naar school gaan. Hoe gaan de lokale besturen daarmee om?

Tom Ongena vraagt hoe het zit met de vakantieopvang voor de kinderen die vandaag al in ons land zijn. De zomerscholen zouden hiervoor kunnen worden ingeschakeld. Het feit dat kinderen vanuit Oekraïne hier een deel van de zomervakantie kunnen doorbrengen, lijkt een extra argument om te overwegen om specifieke zomerscholen of zomeropvang voor Oekraïense kinderen in te richten. Op die manier kunnen de kinderen die hier al zijn in contact komen met de kinderen die tijdelijk overkomen.

Kris Van Dijck verwijst naar de recente studiereis van de commissie waarbij onder meer een opvangcentrum in de omgeving van Kopenhagen werd bezocht. Twee zaken vielen daarbij op. Ten eerste werden alle vluchtelingen op een grondige manier medisch onderzocht. Wordt dat hier ook voorzien? Ten tweede kwamen veel vluchtelingen daar met huisdieren aan. Is dat ook in Vlaanderen het geval?

4. Antwoorden van de genodigden

Jeroen Windey zegt dat hij de aantrekkingskracht van de centrumsteden op de huidige en vorige vluchtelingenstromen statistisch zou moeten kunnen vergelijken. Het klopt wel dat centrumsteden, waar vaak al grotere gemeenschappen aanwezig zijn, meer vluchtelingen aantrekken. Vandaag is het zo dat slechts 25 procent via Fedasil instroomt. 75 procent vindt zijn weg dus via eigen netwerken. Die komen evident sneller terecht op plaatsen waar er al Oekraïense gemeenschappen aanwezig zijn en vaak is dat in de steden. Maar men zal hetzelfde effect zien in kleinere gemeenten waar er al een sterke gemeenschap aanwezig is. De spreker stelt voor dit eerst te documenteren om dan te kunnen vergelijken met andere asielinstromen.

Hij ontvangt signalen dat er in de private opvang wat meer stress ontstaan is, zeker met de zomervakantie en het einde van de vooropgestelde driemaandentermijn voor de deur. Tot op heden werden er steeds oplossingen geboden voor

gastgezinnen die bij de gemeenten aanklopten. Veel hangt af van de lokale situatie. Sommige gemeenten houden alternatieven achter de hand terwijl dat bij andere niet het geval is. In dat laatste geval moet men, al dan niet met de hulp van het Vlaamse ondersteuningsteam of de gouverneur, in de omgeving op zoek gaan naar huisvesting. De mate van solidariteit blijft groot maar de stress bij de gemeenten neemt wel toe.

Er zijn in feite drie drijvers voor de opvangnood bij de gemeenten: ten eerste Fedasil omwille van nieuwe instroom en attestering en de zoektocht naar een opvangplek, ten tweede de herhuisvesting en tot slot de rechtstreekse instroom van mensen die zelf hun weg naar de gemeenten vinden.

Wat de nooddorpen betreft, wordt het invulschema gevolgd dat in het verleden werd toegelicht. In Antwerpen wordt een containerdorp opgebouwd en worden er wekelijks een viertal woonunits opgeleverd, die men vervolgens gaat invullen. Er is geen sprake van leegstand, al is de volle capaciteit nog niet bereikt. Naar schatting zou de bezetting een derde bedragen.

Minister *Bart Somers* vervolgt dat wat Mechelen betreft er tegen het einde van de week 270 mensen in het nooddorp zullen wonen, terwijl de maximale capaciteit 650 bedraagt.

Huisdieren zijn inderdaad een moeilijke problematiek. Niet elke accommodatie is geschikt om die mee op te vangen maar het is logisch dat die mensen aan hun huisdier gehecht zijn en er geen afstand van willen doen.

Vorige week werd een webinar over de zomerscholen gehouden. Daarin werd uitgelegd hoe de lokale besturen en onderwijsinstellingen specifieke zomerscholen kunnen organiseren voor kinderen die al hier zijn, bijvoorbeeld om hen te helpen hun kennis van het Nederlands te verbeteren.

Jeroen Windey vult aan dat alle webinars kunnen worden herbekeken via de sectorwebsites. Fedasil heeft gesignaleerd dat de aanwezigheid van huisdieren inderdaad een extra complicatie betekent bij de toewijzing. De capaciteit om huisdieren op de Heizel op te vangen is intussen bereikt. Ook de gemeenten worden met dat probleem geconfronteerd. Een aantal opvangplaatsen komt niet in aanmerking omdat het huisdier niet kan worden ingepast.

Tot op datum van 30 mei waren er 126 snelle pleegplaatsingen van niet-begeleide Oekraïense minderjarigen. Het gaat zeker om een uitdaging want de sector van de pleegzorg staat al onder druk. Er kunnen naargelang de situatie specifieke problemen opduiken die met het oog op een oplossing veel energie kosten aan de betrokken lokale besturen en andere betrokken overheden. Maar inhoudelijk gaat dit om dossiers waar de minister van Welzijn voor bevoegd is.

De Vlaamse Regering heeft een tijd geleden beslist de huisartsenkringen te versterken, dit met het oog op een medische screening. Via de eerstelijnszones kan men de nodige omkadering bieden om de juiste screenings te doen. Dit gebeurt naast de eerste medische screening die gebeurt wanneer de mensen op de Heizel aankomen.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Brecht WARNEZ,
verslaggever